

keményen és előrelátóan ő viszi a Bokrot. Ha ő nem kapja össze az embereket, akkor nagyon megsínylette volna Gyurka halálát a Bokor. Szóval potens, karizmatikus emberekből egyre kevesebb van. Ugyanakkor ott a kettes régió. Száz ember, két KV-képviselővel. Csupa fiatal, akiknek nőni kell. Két éve a Bokorünnepet ők csinálták és nagyon jól. Nem érzik még az erejüket, családot alapítanak, tanulmányaikat végzik. Türelem kell hozzájuk még. Például a Berci – nagyon értelmes, jó adottságú, jó gondolkozású fiatalember. Jobban kellene aktivizálni. Gyurka értett ehhez. Nem azt mondta: gyertek, ha van kedvetek, hanem: ezt csináljuk meg! Nem lehetett nemet mondani. Ez a karizmatikus ember. Valaki a Gyökerben mondta minap, hogy ha nem lett volna a Bokor csoportrend, hogy készülni kell, előadni, szervezni, akkor negyed annyit sem lenne képes megtenni. Fel kell nőni! A feladatok növelik meg az embert: kapd össze magad és csináljuk meg! Ha nem sikerül az nem számít. A munka számít. És ha sikerélmény van, akkor a következő már könnyebb és lesz önbizalmod. Ezt kellene a Fiatalokban növelni. Én is inkább lökdöső vagyok, mint hogy magam menjek bele, de amikor előjött ez a Bokortábor ügy, hát... A közösséghez tartozás, az ilyen közösséghez tartozás élményét mégiscsak a Bokortábor adja meg. Hát nem tudtam megállni és jelentkeztem... és aztán még jelentkezett ez is, az is és most már tizenöten vagyunk. Itt van megint ugyanaz a kezdeti impulzus, csak kicsiben. Meg kell szólítani személyesen az embereket, nem drótposta vagy plakát! Ahogy Bőjte Csaba mondta egyik Bokortáboron: elindul az ember és egyszer csak ott egy fal, és ahogy közelebb megy hozzá látja, hogy csak köd.

Még egyet kérdezek. Nekem állandóan visszatérő kérdésem, hogy mit lehet egy ismeretlen fiatalembernek mondani, ha rám talál, miért jöjjön el egy csoportba, egy közösségbe és miért pont ebbe? Te mit tudnál mondani neki azon kívül, hogy gyere el közéNK?

Ehhez egy szektás adottság kellene, ami nekünk nincs meg. Ott vannak nyitott gyülekezeti programok, ahol ezeket az újakat azonnal átölelik. Egy ilyen kis, zárt közösségben ez nem megoldható. Próbáltuk mi is a Bokorportán filmvetítés vagy az Ökocsoport, de nem jöttek. Ha egy szektába bemész, akkor szeretettel megfognak, körülvesznek, azonnal megérzed a légkörét. Van ismerősöm, aki, ötven éven felül katolikus múltját otthagya csatlakozik egy ilyen közösséghez. Ezek persze nem töltekező gyülekezetek, hanem leadók, de hatalmas a vonzásuk olyanokra, akik a közösség melegére vágnak. Ezekben látványos szeretetlégkör van. Mi is abban vagyunk a mi kis közösségünkben, de kívülről jövővel nem tudunk mit kezdeni. Györgyiné is jelentkeznek a Bokorportálon és

nincs, kihez küldje, hova hívja meg őket, nincs, aki felkarolná, bevezetné, növelné és alkalmassá tenné a közösségi munkára. Pedig itt van minden érték, minden érték elérhető, hozzáférhető, van szeretet is, munka is és együttérzés is. „Tanítvánnyá lenni és tanítvánnyá tenni” – ahogy Gyurka bácsi mondta. Megmaradnak ezek a szlogenek a fejben és a szívben is. Igen valamit ki kellene nyitni, de ehhez is idő és ember kell.

Aztán már csak beszélgettünk, úgy szabadon locsifecsztünk, mint akik már évek óta ismerik egymást. Valamit meséltem Neki az életünkről is, hiszen adatokat alig tudunk egymásról. És az adatok fontosak. Felírta a drótpostacímét és telefonszámát is. Elbúcsúztunk abban a tudatban, hogy kicsik és nagyok, erősek és gyengék mind testvérek vagyunk Isten Országában. És vége. Elváltunk. Elváltunk?

GROMON ANDRÁS

RAJONGÓ VAGY REALISTA?

„Ha csak akkora (Istenbe vetett) bizalmatok lesz is, mint a mustármag, és azt mondjátok az eperfának: Szakadj ki tövestül, s verj gyökeret a tengerben! – engedelmeskedni fog nektek” (Lk 17,6). Ilyen kijelentést hallva az emberben könnyen fölvetődik a kérdés: **Rajongó volt-e Jézus?** Nem nehéz ugyanis elképzelni, hogy aki ilyet mond, annak csillog a szeme, kicsit eszelős a tekintete, patetikus a hangja, hevesen dobog a szíve, valami túlvilági tűz árad belőle (mint Pasolini *Maté evangéliuma* című filmjének Jézusából).

Érdeemes átlapozni az evangéliumokat, azt keresve, vannak-e még Jézusnak hasonló megnyilatkozásai. Felszínes kereséssel is rábukkanhatunk vagy két tucatra:

„Az idő betelt, elközelgett Isten országa (Mk 1,15); az Úr lelke van rajtam, ő küldött engem (Lk 4,15-19); Jónásnál nagyobb van itt... Salamonnál nagyobb van itt (Mt 12,38-42); ne legyetek gondban étel, ital, ruha, lakás miatt: nézzétek az ég madarait és a mezők virágait (Mt 6,25-33); kérjétek és kaptok, keressetek és találtok (Mt 7,7-11); adjatok, és adnak majd nektek is (Lk 6,38); ne vigyetek az útra tarisznyát, se két ruhát: megérdemli a munkás az ellátását (Mt 10,10); ha megütik a jobb arcodat, fordítsd oda a másikat is; ha elveszik a kabátodat, add oda az ingedet is (Mt 5,38-42); ha a szemed tévútra visz, vájd ki; ha a kezed tévútra visz,

vágd le (Mt 5,29-31); boldogok a szegények, a szomorkodók, a szelídek, az irgalmasok... (Mt 5,3-10); ti vagytok a föld sója, ti vagytok a világ világossága (Mt 5,13-16); a jó földbe hullott mag hatvanszoros, százszoros termést hoz (Mt 13,8); a mustármag hatalmas bokorrá terebélyesedik (Mt 13,31-33); az elvetett mag termést hoz, akár alszik a gazda, akár ébren van (Mk 4,26-29); ha a nekem hozsannázók elhallgatnak, a kövek fognak megszólalni (Lk 19,40); ég és föld elmúlhat, de az én tanításom nem veszti érvényét (Lk 21,33)..."

Ha aztán az ember még egyszer átlapozza az evangéliumokat, az a benyomása támad, hogy **Jézus mégiscsak realista volt:** a valóságot ismerő és tudomásul vevő, józan és két lábbal a földön járó, a határokat elismerő, a tényleket tisztelő ember:

Van sziklára alapozott, de van homokra épített ház is (Mt 7,24-27); a magok nemcsak jó talajra hullanak, hanem kitaposott útfélre, kövekre és tövisre közé is, és terméketlenek maradnak (Mt 13,1-7); a búza mellett konkoly is nő, s ez a világ végéig így lesz (Mt 13,24-30); az uralkodók zsarnokoskodnak, s ráadásul jótevőknek hivatják magukat (Lk 22,25); miatta halálra adja majd testvér a testvérét, apa a fiát (Mt 10,21); a madárnak fészke van, a rókának odúja, de az „emberfiának” nincs hová lehajtania a fejét (Mt 8,20); sehol sincs a prófétának kevesebb becsülete, mint a saját hazájában és rokonai között (Mk 6,4); egész Izraelben nem akadt senki, akinek akkora (Istenbe vetett) bizalma lett volna, mint egy pogány katonának (Mt 8,10); nem kell a népnek sem az askéta, sem a természetesen viselkedő tanító (Mt 11,17); Isten követéit rendre megverik, megkövezik, agyonverik (Mk 12,1-5); „mindnyájan megbotránkoztok bennem” (Mt 26,31)...

Ilyeneket olvasva az ember hajlamos lesz azt gondolni, *hogy akkor talán az első csokor idézeteit sem „rajongó módon” kell értelmezni,* és hogy Jézus realista, józan, normális ember volt, akit érdemes követni.

Ettől azonban még föltehető a kérdés: ***Mire ment Jézus a saját (Istenbe vetett) bizalmával?***

Feltételezni lehet ugyanis, hogy amit Jézus tanított, azt maga is gyakorolta-élte, és amit másoktól elvárt, azt ő is csinálta. Feltételezni lehet tehát, hogy megvolt benne az általa említett „mustármagnyi bizalom” (rég, rossz fordításban: hit), amivel ha bír valaki, és azt mondja az eperfának: Szakadj ki tövestül, és vesd magad a tengerbe!, engedelmeskedni fog. Mit ért el Jézus a maga

– nagyon úgy tűnik, nem is mustármagnyi – (Istenbe vetett) bizalmával? Milyen eperfákat szakított ki tövestül? Milyen hegyeket mozgatott meg (Mt 17,20; vö. Mk 9,23!)? Mit ért el a maga idejében és környezetében? Mit ért el a történelemben?

A maga idejében és környezetében kétségtelen eredményt és sikert jelentettek a gyógyításai. Aztán kész, vége. *Amiért jött, amit akart, ami az élete volt, abból nem lett semmi.* Nem hogy a tömegek, közvetlen tanítványai sem fogták föl a tanítását, hogy annak megvalósításáról ne is beszéljünk: újra és újra rangvitákat folytattak (Mk 10,35-40), tüzes istennyilát akartak lehívni a nekik szállást nem adó szamaritánusokra (Lk 9,54), később aztán jön az Ananiás és Szafira-eset (Csel 5,1-11), a veszekedések, széthúzások (Csel 15), és hogy igehirdetésük milyen messze esett Jézusétól, arról jobb hallgatni (ld. például az Apostolok cselekedeteinek Péter-beszédeit).

S a történelemben? Az, hogy a világot nem váltotta meg, hagyján – bár mintha valami ilyesmi lett volna a célja; *az emberiség gátlástalanul haladt tovább az erőszak és a pusztítás útján,* és a 20. században elérte eddigi csúcsteljesítményeit. De mi lett követőiből, az egyházból? Először annyifelé szakadtak, ahány felé lehetséges volt, aztán elkezdtek kígyót-békát kiabálni egymásra; közben elkezdtek dörgölni a hatalomhoz; majd kiegyeztek a hatalommal, végül átvették a hatalmat; ettől kezdve tüzzel-vassal irtották a „belső ellenzéket”, majd kellően megerősödvén, a „külső ellenséget” is (a történelem mindaddig legnagyobb, Hitlerét vagy Sztálinét is fölülmúló népirtása – az „indianok” likvidálása – egyházi áldással történt). *Így lett az egyházból a történelem legtartósabb és legerősebb diktatúrája,* mind elméletében, mind gyakorlatában meghazudtolva „alapítóját”.

Ami jézusi mégis történt a keretei között, az mindig a hivatalos egyház ellenére, vagy legjobb esetben passzív tűrése mellett történt. Ami a kereszténységben „sikersztorivá” tudott lenni, az mindig vagy az elvi fanatizmus győzelme volt („ortodoxok”), vagy a légvárakat építő álmodozóké, vagy a primitíveké – legjobb esetben pedig karitatív mozgalmaké, de csak súlyos jézusi hiányosságok árán (még Assisi Ferenc és Teréz anya esetében is).

Ezek után még izgatóbb a kérdés: ***Mit érthetett Jézus azon,*** hogy „eperfákat a tengerbe parancsolni” vagy „hegyeket mozgatni” – feltételezve, hogy ő maga rendelkezett a „mustármagnyi bizalommal”? Ha a vizsgált szakasz (Lk 17,5-6) szövegösszefüggése

hiteles lenne, azaz eredetileg is a 4. versben foglaltak előzték volna meg (ami nem valószínű, annál is kevésbé, mivel ugyanez a gondolat Máté evangéliumában egészen más kontextusban jelenik meg), akkor sejthetnénk valamit: Ott azt mondja Jézus, ha hétszer (gyakorlatilag: végtelenszer) megbántanak, hétszer bocsáss meg (gyakorlatilag: végtelenszer)! Mire a tanítványok kérték volna: Növeld bennünk a bizalmat! mert – tegyük föl – úgy érezték, lehetetlenség saját erejükből a végtelenségig megbocsátani. Erre mondta volna aztán Jézus: Ha csak akkora bizalmatok lesz is, mint a mustármag, még a lehetetlenre is képesek lesztek – ti. még arra is, hogy határok nélkül megbocsássatok.

Egy következtetést azonban biztosan levonhatunk az 5-6. v. szövegösszefüggéséből: Jézus úgy gondolta, a szóban forgó bizalmat (akármit jelentsen is az) **nem lehet kívülről kapni**, nem adhatja nekünk vagy növelheti bennünk senki; ő sem, Isten sem. Vagy van, vagy nincs. Pontosabban talán: vagy létrehozuk magunkban, vagy nem. És úgy vélte, akinek sikerül összehoznia egy mustármagnyit – az „hegyeket mozgathat” vele.

(1998)

.. *...a szeretet egyúttal az ember és az Isten kétoldalú szövetségének egyetlen erőtartaléka. Ha kivész belőlünk, nincs, mi fönntartsa többé ezt a szövetséget.* – mármint, ha a mi szeretetünk vész ki, akkor a kétoldalú viszony bizony felbomlik. Kérdés, őszintén: Mit szeressünk Istenben, igazán, szívből?

HEGYI BÉLA

ISTEN EGYEDÜL VAN

Isten nem halt meg, amint azt elkeseredett filozófusok és botcsinálta ideológusok állították, nem is alszik, amint azt hízelgő vulgármaterialisták, akik vacillálnak hit és nem-hit között, szeretnék bemagyarázni a gyanakvó tömegnek. Hogyan is térhetne nyugovóra,

amikor az ember folytonosan megzavarja, fölveri pihenéséből, tüzet okád földre és égre? Talán fáradtan ledől néha egy-egy csillagkerevetre, talán elnyújtózna egy-egy galaxis tövében, de fáradtsága nem ereje gyöngüléséből fakad, relaxációja nem lehet felfrissítő kikapcsolódás, mert el-elborzad embere láttán, annak gaztetteitől, hamisságától, torzulásaitól. Nem, Ő nem ilyet teremtett. Nem az állatvilágba visszasüllyedő lényt. Várt és várt évmilliókon át, hogy végül mégiscsak az lesz belőle, aminek szánta: saját képe és hasonlatossága a glóbusz méreteiben. Annyi, de annyi lehetőséget adott eddig a javulásra. Reménykedett, hogy ebből az ösztönös bűnözőből idővel nem válik tudatos gonosztevő, hanem – fölismerve cselekedeteinek következményeit, istentelenségének járványát – meggyógyítja önnönmagát, s békét és harmóniát hoz a világegyetembe. De mindennek az ellenkezője történt. Hiába küldte tanúként előbb Buddhát, utána Jézust, hátha testet öltött szavai hitelesebbek és meggyőzőbbek, nem hittek egyiknek sem. A Magasságbéli türelemmel viselte a szörnyű háborúkat, a természet gyilkolását, az úr gögös hódítgatásait, ami olyan óriási összeget emészt föl, hogy ezzel megszüntethető lenne planétánkon az éh- és szomjhalál, a hajléktalanság, s megállítható a flóra és fauna pusztulása.

Az ember kiégett, lelkét vesztett, csökkent lény lett, akiből kifogyott a szeretet, a megértés, a jövő féltésének aggodalma. Hekatombákat tervez, s hajt végre rafinált módon, élvezettel, egyre nyíltabban, a média szolgálatát is igénybe véve, hadd lássák, nem fél senkitől és semmitől, sőt közönsége szemébe nevet, mert neki hatalma van, megbízása az öldöklésre, kínzásra, nyomorításra. Úgy tűnik, a borzalmas 20. századnál is szörnyűbb századot készít, mert bár még az elején vagyunk, máris túltettünk az előzőnek kezdetén, és a folytatás iszonyatai ímhol kirajzolódnak. Istenünk belebetegszik ebbe. Erőnléte csakis tőlünk függ. Immunrendszere lassan csődöt mond, mert legfőbb energiája, a szeretet, amit mi küldhetünk neki innen láthatatlan impulzusokon, éteri frekvenciákon, sugárzásokon át, el- apad. Az ima, a jóra valóság, a cselekedetek humanitása, egymás befogadása, a megbocsátás, a kölcsönös tisztelet, a készséges hála – kifogyóban. A Magasságbelit nem fűti az ember szeretetmennyisége és minősége, az az erőforrás, amely nélkülözhetetlen összekötő bázis Isten és ember között. Hiányosan érkezik a vitalitáshoz szükséges táplálék.

Elhagyta Őt a világ. Hiába ragaszkodott hozzánk mindezidáig, hiába kérlelt, parancsolt, rimázkodott,